

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Obo/18/2015
Identifikačné číslo spisu:	1095899860
Dátum vydania rozhodnutia:	28.04.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Anna Marková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:1095899860.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: JUDr. Magdaléna Kollárová, správca konkurznej podstaty úpadcu Domácej potreby, štátny podnik v likvidácii, so sídlom Tomášikova 14, 821 03 Bratislava, IČO: 00 021 288, zastúpeného: JUDr. Marekom Letkovským, advokátom so sídlom Legionárska 1/C, 831 04 Bratislava, proti žalovanému: N. Y. L., nar. XX. XX. XXXX, bytom K. XXX, XXX XX U., zastúpeného: JUDr. Petrom Dobrovodským, bytom Česká 7, 831 03 Bratislava, o zaplatenie sumy 123.091,62 eura s príslušenstvom, na odvolania žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 5. marca 2015, č. k. Z-2-36Cb/484/1995-553 a proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 5. marca 2015, č. k. Z-2-36Cb/484/1995-557, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 5. marca 2015, č. k. Z-2-36Cb/484/1995-553 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 5. marca 2015, č. k. Z-2-36Cb/484/1995-557 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Krajský súd v Bratislave (ďalej len „súd prvého stupňa“) napadnutým rozsudkom z 5. marca 2015, č. k. Z-2-36Cb/484/1995-553, žalobu zamietol. Žalobcovi uložil zaplatiť trovy konania a právneho zastúpenia žalovaného podľa písomnej špecifikácie do 3 od právoplatnosti tohto rozsudku. Zároveň si vymienil o trovách konania rozhodnúť samostatným uznesením.

V odôvodnení napadnutého rozhodnutia konštatoval, že predmetom konania je žalobcom uplatnené právo na zaplatenie ceny zásob, ktoré boli spolu s prevádzkovou jednotkou č. 50-08 040 v Senici predané v dražbe dňa 27. júna 1992 žalovanému. Poukázal na predchádzajúce rozhodnutia súdu prvého stupňa a na zrušujúce rozhodnutia odvolacieho súdu. Po doplnení dokazovania na základe usmernenia odvolacieho súdu mal za preukázané, že dražba prevádzkovej jednotky sa uskutočnila bez toho, aby bolo zákonným spôsobom zistené množstvo a stanovená hodnota tovaru, ktorý mal byť súčasťou prevádzkovej jednotky, nakoľko ku dňu konania dražby, nebola vykonaná inventúra tovaru. Vo vzťahu k výške uplatneného nároku žalobcu, v rámci dokazovania ustálil skutkový stav tak, že s poukazom na

skutočnosť, že ku dňu konania dražby nebol právne relevantným spôsobom ustálený obsah, rozsah a tým aj stav zásob predmetnej prevádzkovej jednotky, ktorá bola vydražená, nie je preto možné právne ustáliť výšku plnenia žalobcu. Vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že dražba predmetnej prevádzkovej jednotky sa uskutočnila bez toho, aby bola zákonným spôsobom stanovená hodnota tovaru a zásob a to z dôvodu absencie vykonania inventúry stavu zásob s inventarizáciou stavu majetku, ktorý už bol zaradený do dražby a následne dražený podľa zákona č. 427/1990 Zb. v znení neskorších predpisov. Z uvedeného preto nebolo možné ustáliť, či výška uplatňovaného nároku žalobcu titulom zásob na ťarchu žalovaného bola v súlade so skutočným stavom zásob, teda je vyčíslená v súlade so skutkovým stavom, ktorý vyžaduje zákon. Konštatoval, že z vykonaného dokazovania jednoznačne vyplynulo, že stav zásob v čase dražby bol sporný a to nielen čo sa týka jeho obsahu, jednotlivých položiek tovaru, ale aj výšky hodnoty tovaru.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalobca, ktoré odôvodnil odkazom na ust. § 205 ods. 2 písm. c/ a f/ O. s. p. Navrhol napadnutý rozsudok zmeniť tak, že odvolací súd žalobe vyhovie v celom rozsahu, t. j. žalovaného zaviazhe zaplatiť žalobcovi sumu 123.091,61 eura spolu s 3 % ročným úrokom z omeškania: od 12. 12. 1992 do 31. 05. 1993 zo sumy 125.966,14 eura, od 01. 06. 1993 do 30. 06. 1993 zo sumy 147.987,05 eura, od 01. 07. 1993 do 30. 07. 1993 zo sumy 138.028,87 eura, od 31. 07. 1993 do 09. 09. 1993 zo sumy 133.049,79 eura, od 10. 09. 1993 do 17. 09. 1993 zo sumy 129.265,68 eura, od 18. 09. 1993 do 30. 11. 1993 zo sumy 128.070,70 eura, od 01. 12. 1993 do 30. 04. 1995 zo sumy 123.091,61 eura a s 22 % ročným úrokom z omeškania od 01. 05. 1995 do zaplattenia zo sumy 123.091,61 eura.

Nesúhlasil so záverom súdu prvého stupňa o neplatnosti dražby v časti nadobudnutia zásob, keďže pri dražbe došlo k porušeniu § 9 ods. 3 zákona č. 427/1990 Zb. Nesúhlasil tiež so záverom, že žalovaný nikdy protokolárne neprevzal predajňu a že zásoby nenadobudol on ako vydražiteľ na základe zákona, ale spoločnosť BRANCH MARKETING FOREIGN TRADING, s.r.o. Poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Obo/155/97, v ktorom bola riešená podobná skutková situácia a na rozhodnutie sp. zn. 1Cdo/78/96, v ktorom sa dovolací súd zaoberal spôsobom zaplattenia zásob.

Uviedol, že pokiaľ sa žalovaný ako vydražiteľ pred dražbou riadne neoboznámil s obsahom dražby, hoci na to mal právo, ktoré nevyužil a mal aj možnosť tak urobiť, toto nemôže byť v neprospech predávajúceho - pôvodného vlastníka, čo sa týka jednak kovového prístrešku, ktorý žalovaný kúpil dodatočne, a tiež k rozsahu zásob uskladnených mimo priestorov vydraženej prevádzkovej jednotky. Preto neobstojí nesprávna domnienka žalovaného, že ak priestory samotné nie sú súčasťou dražby, nemôžu byť súčasťou dražby ani zásoby v nich sa nachádzajúce. Na základe rokovaní v druhej polovici roka 1992 prestala byť spornou hodnota zásob a bola pevne stanovená na sumu 4.608.258,- Kčs, z čoho postupne 900.000,- Kčs bolo uhradených a neuhradená zostala suma 3.708.258,- Kčs, čo je aktuálne žalovaná suma (123.091,61 eura). Bol toho názoru, že postup žalovaného vychádza iba zo špekulácie ako sa zbaviť povinnosti zaplatiť zásoby, ktoré zrejme mohli byť pre neho nevhodné, resp. ich odmietol zaplatiť z dôvodu, že ich hodnota sa mu mohla zdať v nepomere k cene samotnej prevádzkovej jednotky, eventuálne mohol žalovaný mylne predpokladať, že zásoby nadobudol už v cene prevádzkovej jednotky. Žalobca zdôraznil, že zákon č. 427/1990 Zb. zakazuje, aby sa vydražiteľ zbavoval povinnosti zaplattenia takých zásob, ktoré sú pre neho nevhodné alebo neupotrebitelné.

Odvolateľ ďalej namietal, že súd prvého stupňa nezdôvodnil svoj záver, podľa ktorého je nadobúdateľom zásob spoločnosť BRANCH MARKETING FOREIGN TRADING, s.r.o. na základe toho, že zásoby boli následne po vydražení prevádzkovej jednotky bez zásob predané iným spôsobom. Tento záver súdu je absolútne nesprávny, nakoľko je v rozpore so zákonom a navyše žiadny dôkaz produkovaný v konaní tomuto záveru nenasvedčuje. Je teda zrejmé, že súd prvého stupňa dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a k nesprávnym právnym záverom.

Z odôvodnenia napadnutého rozsudku nie je zrejmé ani to, na základe akej úvahy súd prvého stupňa prišiel k záveru, že časť nehnuteľností - sklady, v ktorých sa nachádzali zásoby, nepatrili ani žalobcovi, ani Zsl. Zdroj Bratislava, ale iným vlastníkom, ktorí žalovaného vydražiteľa z týchto priestorov vypratali.

Poukázal na kartu prevádzkovej jednotky, z ktorej vyplýva, že ako vlastníci budov, kde boli zásoby uskladnené, boli uvedené dva subjekty: Zsl. Zdroj závod 08-09 Senica a Službyt Senica. Súd neuviedol ani to, akí „iní vlastníci“ v danom prípade vystupovali. Poukázal na list N. žalovanému zo dňa 21. 08. 1992, v ktorom bol žalovaný informovaný, že vyplnená karta prevádzkovej jednotky bola od 10. 03. 1992 o jeho práve domáhať sa uzavretia novej zmluvy s vlastníkmi týchto skladových priestorov.

Podľa názoru odvolateľa súd prvého stupňa dospel k nesprávnym záverom aj v otázke ustálenia rozsahu a hodnoty zásob, pričom svoje rozhodnutie oprel o výpovede svedkýň P. a Q. a nevzal do úvahy skutočnosť, že svedkyňa Q. bola v čase, o ktorom mala vypovedať čestným vyhlásením zo dňa 09. 10. 1992, ako aj svojou svedeckou výpoveďou pred súdom, práceneschopná. Preto bol toho názoru, že relevancia tvrdení tejto svedkyne je nulová.

Vo vzťahu k inventarizácii uviedol, že žalovaný bol o posunutí termínu jej konania aj o dôvodoch posunutia tohto termínu písomne upovedomený oznámením z 03. 07. 1992, teda mal za to, že celý postup bol v prospech žalovaného ako vydražiteľa. Poukázal na výpoveď svedkyne Y., ktorú súd prvého stupňa vyhodnotil ako zmätočnú, a z ktorej vyplynulo, že predajňa bola po dražbe uzavretá a predaj skončený, čo potvrdzujú aj písomné vyjadrenia riaditeľa podniku, ktoré následne boli súčasťou komunikácie so žalovaným ešte pred začatím súdneho konania. Poukázal tiež na výpoveď svedka X., podľa ktorého je protokol o inventarizácii po obsahovej a formálnej stránke v poriadku, podľa jeho obsahu bol zistený prebytkový majetok a zo strany vydražiteľa neboli vznesené žiadne námietky.

Za nesprávny žalobca označil záver súdu o nedostatku pasívnej legitímácie žalovaného, z dôvodu, že žalovaný sám neprevzal zásoby, ktorých zaplatenie je predmetom tohto sporu, pretože, ako vyplýva z preberacieho protokolu, osobou uvedenou ako preberajúci vedúci predajne je „N.. L. Y.“. Uviedol, že záver súdu o preberajúcej osobe je nepochopiteľný aj z toho hľadiska, že pasívna legitímácia bola riešená v konaní už skôr, v predchádzajúcich rozhodnutiach, pričom odvolací súd otázku uzavrel tak, že pasívne legitímovaným vo vzťahu k zaplateniu ceny zásob je jednoznačne žalovaný.

Mal za to, že následnou inventúrou bol jednoznačne ustálený objem zásob patriaci k prevádzkovej jednotke, pričom súd prvého stupňa skonštatoval opačný záver. Sporné zásoby boli vyriešené obojstrannými rokovaniami úpadcu a žalovaného, kde bol žalovanému poskytnutý rabat. Tieto zásoby nemohli byť, ako tvrdí žalovaný, neupotrebitelné, čoho dôkazom je, že po dražbe žiadne zásoby on sám ako nový vlastník neprivezol, avšak tovar predával. Žalovaný postupoval účelovo, keď si z tovaru, ktorý bol súčasťou prevádzkovej jednotky vybral iba ten, ktorý bol pre neho najvhodnejší, a ktorý následne predával, no pri zvyšnom tovare z rôznych dôvodov tvrdil, že tento tovar nie je súčasťou vydraženej prevádzkovej jednotky, a preto by nemal byť povinný ho zaplatiť.

Žalovaný sa k odvolaniu žalobcu nevyjadril.

Uznesením z 5. marca 2015, č. k. Z-2-36Cb/484/1995-557 súd prvého stupňa uložil žalobcovi zaplatiť žalovanému trovy konania a právneho zastúpenia v celkovej sume 21.946,13 eura do 3 dní od právoplatnosti tohto uznesenia.

Proti tomuto uzneseniu podal odvolanie žalobca. Mal za to, že napadnuté uznesenie je nepreskúmateľné, nezrozumiteľné a zrejme aj nesprávne čo do výpočtov. Z napadnutého uznesenia vôbec nevyplýva, za aké úkony súd priznal žalovanému právo na náhradu trov konania, je v ňom iba skonštatovaný počet úkonov právnej služby v kalendárnych rokoch; vôbec nie je jasné, či si právny zástupca žalovaného úkony právnej služby vyčíslil v súlade s ustanovením § 13a vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z.z., teda či sa jedná o úkony, za ktoré účastníkovi prislúcha náhrada v plnej výške výpočtového základu, alebo iba v časti. Žalobca tiež poukázal na nesprávny výpočet časti trov právneho zastúpenia. Na základe toho navrhol napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Žalovaný sa k podanému odvolaniu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p.) po zistení, že odvolania boli podané v zákonom stanovenej lehote (§ 203 ods. 1 O. s. p.), majú náležitosti vyžadované v ust. § 205 O. s. p., boli podané osobou na to oprávnenou (§ 201 O. s. p.), proti rozhodnutiam, proti ktorým je odvolanie prípustné (§ 201 a § 202 O. s. p.) prejednal odvolania žalobcu podľa § 212 ods. 1 O. s. p. a § 214 ods. 2 O. s. p. bez nariadenia pojednávania a po preskúmaní napadnutých rozhodnutí dospel k záveru, že obidve rozhodnutia súdu prvého stupňa je potrebné zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

V prejednávanej veci súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom nanovo rozhodol na základe zrušujúceho uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 17. júna 2013, č. k. 5Obo/99/2012-392, v ktorom bol okrem iného vyslovený názor, že súd prvého stupňa mal vykonať ďalšie dôkazy, predovšetkým mal na stav zásob v čase dražby vypočítať riaditeľa podniku N.. U. L., členov inventarizačnej komisie: L. W. a G. X., ekonomickú námestníčku X. T. a vedúcu predajne Q. Y..

K znakom právneho štátu a medzi jeho základné hodnoty patrí neoddeliteľne princíp právnej istoty (čl. 1 ods. 1 ústavy, napr. PL. ÚS 36/95), ktorého neopomenuteľným komponentom je predvídateľnosť práva. To znamená okrem iného aj to, že každý adresát právnej normy sa môže dôvodne spoliehať na to, že všeobecný súd nielenže bude platné právo aplikovať, ale i na to, že bude rešpektovať právny názor, ktorým je viazaný, ak mu takúto povinnosť ukladá zákon. Opačný prístup už sám osebe predstavuje porušenie základného práva na súdnu ochranu, ako aj práva na spravodlivý proces.

Ani nezávislosť sudcov všeobecných súdov pri ich rozhodovaní podľa § 2 ods. 2 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sudcoch a prísediach“) nie je absolútna a bez akýchkoľvek hraníc a podmienok. Keby sa nezávislosť chápala tak, že sudca môže rozhodnúť hocijako, viedlo by to k svojvôli, pretože v takom prípade by sudca sám tvoril právo podľa svojich predstáv a vystupoval by ako zákonodarca. V právnom štáte to nemožno takto vysvetľovať. Tomu nasvedčuje aj samotný text vyššie citovaného ustanovenia, v zmysle ktorého sudca musí rozhodovať v súlade so zákonom. Ak musí sudca rozhodovať v súlade so zákonom, potom je povinný rešpektovať i zákonom stanovené hranice pre jeho rozhodovanie. Takouto hranicou stanovenou zákonom je aj povinnosť rešpektovať zásah do obsahového rozhodovania zo strany iného súdu, ak takéto obmedzenie vyplýva zo zákona.

V tomto prípade bolo takýmto zákonným ustanovením ust. § 226 O. s. p., ktoré jednoznačne ustanovuje, že ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie na nové rozhodnutie, je súd prvého stupňa viazaný právnym názorom odvolacieho súdu. Pokiaľ teda odvolací súd v odôvodnení zrušujúceho rozhodnutia uvedie, z akého právneho názoru pri rozhodovaní vychádzal, teda prečo považoval rozhodnutie súdu prvého stupňa za nesprávne, prípadne uvedie, v čom spočívajú nedostatky v jeho skutkových záveroch a dokazovaní, je súd prvého stupňa takýmto vysloveným právnym názorom odvolacieho súdu viazaný. Súd prvého stupňa je viazaný právnym názorom tak po stránke hmotnoprávnej (napríklad z hľadiska toho, ktorý právny predpis má byť aplikovaný, prípadne ako ho treba interpretovať), ako aj po stránke procesnoprávnej (napríklad z aspektu odvolacím súdom vytýkaných väd dokazovania, iných väd majúcich za následok nesprávne rozhodnutie vo veci). Pre úplnosť treba uviesť, že súd prvého stupňa nie je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu zaujatým v zrušujúcom rozhodnutí, keď po zrušení napadnutého rozhodnutia súdu prvého stupňa sa skutkový základ zmení natoľko, že je vylúčená aplikácia právneho názoru odvolacieho súdu na nový skutkový základ. Takáto povinnosť vyplýva aj z ust. § 2 ods. 4 zákona o sudcoch a prísediach, podľa ktorého za podmienok ustanovených osobitnými predpismi, ktorým je napríklad Občiansky súdny poriadok, je sudca viazaný aj právnym názorom, ktorý vyslovil vo svojom rozhodnutí súd vyššieho stupňa.

Odvolací súd v poslednom zrušujúcom rozhodnutí uložil súdu prvého stupňa doplniť dokazovanie a vypočítať svedkov: N. U. L., L. W., G. X., X. T. a Q. Y.. Po preskúmaní napadnutého rozsudku odvolací súd zistil, že súd prvého stupňa sa v ďalšom konaní po zrušení prvého rozsudku dôsledne neriadil pokynmi uvedenými v zrušujúcom rozhodnutí odvolacieho súdu, keď nevypočul N.. U. L. a L. W..

Pokiaľ ide o vypočutie svedka N. U. L., súd prvého stupňa sa síce pokúšal o jeho predvolanie, avšak zásielka s predvolaním sa vrátila na súd späť s poznámkou: „adresát neznámy“. Z obsahu spisu a rovnako ani z napadnutého rozsudku však nemožno zistiť, z akého dôvodu súd prvého stupňa doručoval svedkovi predvolanie na adresu: T., X., keď napríklad z ospravedlnenia svojej neúčasti na pojednávaní (č. l. 403 spisu) uviedol svedok adresu: V., X., resp. po tom, čo sa zásielka vrátila súdu s poznámkou „adresát neznámy“ súd nezisťoval pobyt menovaného.

Čo sa týka svedka L. W., v spise sa nenachádza zmienka o tom, že by bol vôbec na výsluch predvolaný.

Na základe uvedeného odvolací súd dospel k záveru, že súd prvého stupňa v napadnutom rozhodnutí a v ostatnom konaní nevenoval pozornosť skutočnostiam, ktoré boli zdôraznené vo vyššie uvedenom zrušovacom rozhodnutí odvolacieho súdu, v dôsledku čoho odňal účastníkom možnosť konať pred súdom. Rovnako možno konštatovať a prisvedčiť odvolateľovi, že niektoré v odvolaní vytknuté závery súdu prvého stupňa (že nadobúdateľom zásob je spoločnosť BRANCH MARKETING FOREIGN TRADING, s.r.o. , že so zásobami sa manipulovalo v čase po dražbe prevádzkovej jednotky, že sklady patrili iným vlastníkom, že kovový sklad bol odstránený....) nevyplývajú z vykonaného dokazovania ako jednoznačné a nesporné a ich odôvodnenie je nepresvedčivé. Taktiež nie je z napadnutého rozhodnutia zrejmé , prečo súd prvého stupňa nezohľadnil spolupôsobenie žalovaného - podpísanie preberacieho protokolu a odsúhlasenie vzájomných pohľadávok poskytnutím rabatu, s ktorým žalovaný súhlasil (pričom odvolací súd už v predchádzajúcom zrušujúcom rozhodnutí na túto skutočnosť poukázal a vytkol súdu prvého stupňa, že listinný dôkaz o nej ponechal bez povšimnutia), ako aj čiastočné úhrady záväzku žalobcovi.

Vzhľadom na uvedené zistenia Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 221 ods. 1 písm. f/ a ods. 2 O. s. p. zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, v ktorom s poukazom na ustanovenie § 224 ods. 3 O. s. p. rozhodne o trovách celého konania.

Nakoľko odvolací súd zrušil napadnutý rozsudok a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, bolo potrebné zrušiť aj napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa z 5. marca 2015, č. k. Z-2-36Cb/484/1995-557, keďže rozhodnutie o trovách konania je závislé od rozhodnutia vo veci samej. V tejto súvislosti je potrebné dať súdu prvého stupňa do pozornosti skutočnosť, že zástupca žalovaného JUDr. Peter Dobrovodský má od 16. 10. 2014, v zmysle § 8 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o advokácii“), pozastavený výkon advokácie. Na základe tejto skutočnosti zástupca žalovaného nie je oprávnený poskytovať právne služby (§ 9 ods. 1 písm. a/ zákona o advokácii), čo by sa malo, v prípade procesného úspechu žalovaného, prejavovať aj v následnom rozhodnutí o náhrade trov konania, konkrétne vo vzťahu k náhrade trov právneho zastúpenia.

Podľa § 226 O. s. p. je pre súd prvého stupňa, ktorému sa vec vracia na ďalšie konanie, právny názor odvolacieho súdu záväzný.

V ďalšom konaní úlohou súdu prvého stupňa bude riadne predvolať svedkov N. U. L. a L. W. k otázke stavu zásob v čase dražby a následne vyhodnotiť všetky vykonané dôkazy podľa § 132 O. s. p. , prípadne doplniť dokazovanie k sporným otázkam v naznačenom smere a svoje nové rozhodnutie o veci samej, ako aj v časti náhrady trov konania, riadne a presvedčivo zdôvodniť.

Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustné odvolanie.